U. B. BERGEN
1611.16
Ms. 1568 I h 16

- F R A M. -
Mandag, 19. juni 1944.

Rådgjerder mot berikelse under okkupasjonen.

Fra forskjellig hold har redaksjonen mottatt forespørsler om hvilke rådgjerder den norske regjering har tatt mot dem som har beriket seg under okkupasjonen. Til orientering gjengir vi en provisorisk anordning som ble vedtatt i statsråd 3.september 1943, om endring i og tillegg til den alminnelige straffelov av 22.mai 1902.

Forandringene går ut på å utvide den någjeldende adgang til å beslutte inndragning av den økonomiske vinning som er ervervet ved et straffbart forhold. I tillegg hertil er det fastsatt at bøtestraff alltid skal kunne idømmes ved siden av dødsstraff, frihetsstraff eller fradømmelse av offentlig tjeneste som hovedstraff.

Adgangen til å ilegge bøter har tidligere etter den alminnelige regel i straffelovens § 27 vært begrenset til maksimum kr. 10.000,- for forbrytelser og kr. 5.000,- for forseelser. Særskilte høyere bøtemaksima er fastsatt i spesiallovgivningen, f.eks. i den prov.anordning av 22.januar 1942 om tillegg til straffelovgivningen om forrederi som gir adgang til å ilegge inntil 1 mill.kroner i bøter for medlemskap i NS eller annet landsforredersk forhold.

Ved den nye anordning er alle bestemmelser om bøtemaksima opphevet. Bøter vil for framtiden kunne ilegges uten noen begrensning oppad, og dette uten hensyn til om det gjelder en forbrytelse eller en forseelse og uten forskjell ettersom det gjelder en overtredelse av den alminnelige straffelov eller av bestemmelser i spesiallovgivningen.

For å sikre inndrivelsen av ilagt botestraff er det videre ved et tillegg til straffelovens § 28 fastsatt at bøtene skal kunne besluttes inndrevet uten hensyn til de gjeldende regler om rett for en skyldner til å unnta visse eiendeler under gjeldsinndrivningen. I forbindelse hermed er det åpnet adgang til å ta utlegg for bøtene hos selskap eller forening på vegne av hvilke den skyldige har handlet. -
De nåværende regler om inndragning i straffelovens § 36 er utvidet slik at det for fremtiden skal være adgang til å beslaglegge, ikke bare det direkte utbytte av en straffbar handling, men enhver inntekt, formuesfordel eller vinning som må antas foranlediget ved handling eller det ved denne tilkjennegitte forbryterske sinnelag.

Formålet med de nye bestemmelser er å kunne ramme økonomisk NS-medlemmer og andre som på forbryttersk måte har samarbeidet med tyskerne. Foruten å begå landsforrederi har flere av disse krenket offentlige og private økonomiske interesser ved utilbørlig å utnytte til egen fordel de ekstraordinære forhold under okkupasjonen. Enkelte har på denne måte lagt opp store formuer, til dels flere millioner kr.. Når det gjelder quislinger og andre krigsforbrytere tilsier et tvingende rettferdighetskrav at alle midler blir brukt for å hindre at de får beholde noe som helst av den urettmessig ervervede vinning. Ja det er grunn til å gå videre;,det økonomiske oppgjør med landsforrederne må ha et dobbelt mål for øye: For det første å frata dem ulovlig gevinst, for det annet å tvinge dem til å erstatte den skade de har voldt.

Allerede etter den gjeldende rett vil det i atskillig utstrekning være adgang til å gjennomføreen slik økonomisk gjenoppretning: Konfiskert gods kan således kreves tilbake av rette eier, enhver er pliktig til å betale erstatning for skade som er voldt på ulovlig måte, og også bøtestraff og inndragning kan allerede nå tas i gjenoppretningens tjeneste. Særlig reglene om bøter og inndragning er imidlertid utilstrekkelig i den foreliggende ekstraordinære situasjon

Har en mann, fordi han har meldt seg inn i NS, kunnet legge seg opp en millionformue, bør man kunne beslaglegge alt hva enten det dreier seg om en eller fem eller ti millioner kroner. På samme måte hvis noen har begått en forbrytelse som ellers ikke er belagt med bøtestraff, f.eks. drap eller mishandling av norske patrioter, bør man ved siden av dødsstraff eller fengsel samtidig kunne beslaglegge hele deres formue gjennom bøtestraff. At noen rettsstridig har samvirket med tyskerne på vegne av et selskap eller en forening f.eks. som direktør for et aksjeselskap, bør selvsagt ikke lede til at selskapet får beholde pengene. Utlegg for bøtene bør derfor kunne tas også hos selskapet: at inndragning kan skje hos selskapet følger allerede av de tidligere gjeldende regler.

Ved siden av den ubegrensede adgang til å ilegge bøtestraff vil det antagelig ikke bli særlig sterkt behov for inndragning. Under særlige forhold vil imidlertid også inndragning være aktuelt og det antas at en utvidelse av den nåværende, temmelig begrensede adgang til inndragning er på sin plass. -

---

VÆPNET MOTSTAND ? Tyskernes og nasistenes overgrep i den senere tid har gjort den norske hjemmefronten mer krigersk og aggressivt innstillet. Og den ungdom, so i all fall midlertidig må gjemme seg bort, fordi den nekter å møte fram til AT eller "nasjonal" arbeidsinnsats, vil lett være tilbøyelig til å mene at tiden er inne til væpnet kamp mot undertrykkerne. De får kanskje støtte av folk som nå har holdt seg beredt i 4 år og som sier som så: "Alle andre yter sin innsats; vi gjør ikke noe annet enn å vente på at invasjonen skal fri oss." Men man yter en innsats ved å vente, holde seg i form og være beredt. Dessuten har den allierte overledelse gitt klar beskjed:

Gå ikke til aksjon for tidlig! Vent på ordre fra den militære overkommando! Sørg for ikke å bli oppdaget og tatt!

Vi er villige til å sette inn alt vi kan, når vi får signalet. Men det er bare i tyskernes interesse om vår beredskap skulle bli avdekket på et for tidlig tidspunkt. Lokale oppstander kan tyskerne lett knuse og derved sikre seg mot senere angrep.

Både i Frankrike og Danmark har tyskerne sendt ut falske flyveblad, der de oppfordrer til partisankrig, og den allierte overkommando har gjentatte ganger advart mot slike provokasjoner. Vi må selvsagt også være på vakt. Når signalet kommer, vil det skje i slike former at vi ikke vil være i tvil.

DET UNDERJORDISKE TYSKLAND. I løpet av det siste år er det skapt en fast underjordisk front i Tyskland. Rekrutteringen til denne antinasistiske bevegelse har for en stor del skjedd gjennom desertering. Allerede i september 1943 inneholdt Wehrmachts lister navn på over 56.000 menn som var"gått under jorden", ofte hjulpet av forfalskningsbyråer for identitetspapirer og rasjoneringskort, som fins i alle større byer, eller ved ganske enkelt å tilegne seg papirene til et bombeoffer.

En svenske som nylig er vendt hjem etter over 1 års opphold i Tyskland rapporterer at det ikke er riktig at kommunistene er den sterkeste opposisjonelle gruppe i Tyskland. De er ganske aktive, men er klar over at de ikke kan gjøre regning med noen massetilslutning til sitt program. De går inn for demokratisk og antinasistisk samling og vil ikke prøve å ta makten etter Hitlers fall. De har dessuten fått beskjed om at Sovjetunionen ikke er interessert i et kommunistisk Tyskland. Den svenske rapportør melder videre at de tyske illegale organisasjoner nå har avfunnet seg med at Tyskland kommer til å bli okkupert, mens de tidligere mente at man måtte gjøre motstand mot okkupasjonsmyndighetene.

Islands vei.

Island har hatt folkeavstemning. Folket ble forelagt til bifall eller forkastelse: Alltingets beslutninger om oppsigelsen av personal unionen med Danmark og innførelsen av republikk. For oppsigelsen av unionen stemte ca. 27.800 mens 170 var mot. For republikk stemte ca. 27.400; ca. 500 stemte mot. Veien ligger nå åpen for et helt selvstendig, republikansk Island; den nye forfatning skal tre i kraft 17. juni i år.

Etter mange hundre års forening først med Norge, så med Danmark-Norge og endelig med Danmark, har islendingene det siste hundreåret hatt fullt selvstyre som mål. I 1870-årene gav Danmark Island nesten fullstendig autonomi, og ved forbundsakten av 1918 ble landet anerkjent som suveren stat forenet med Danmark i en personalunion (forening av rettslig likestilte stater under en fyrste). Danmark tokmseg av Islands utenrikspolitikk, som dog alltid har vært av lite format. Island tok t.eks. aldri noe skritt til å bli medlem av Folkeforbundet, ogmuten islandsk sanksjon kunne Danmark ikke slutte internasjonale avtaler som var bindende for Island.

I forbundsakten av 1918 ble det bestemt at unionen skulle bestå uforandret til 1940, deretter kunne den med 3 års oppsigelse oppheves av hver av partene etter folkeavstemning. Unionen ble i 1940 oppsagt fra Islands side og i april 1940 etter Danmarks okkupasjon av tyskerne, overtok islendingene selv ledelsen av sin utenrikspolitikk. Året etter ble det valgt en riksforstander og 17. mai 1941 vedtok Alltinget en resolusjon om at republikken skulle innføres så snart forbundsakten tillot det, d.vs. etter utgangen av 1943. Det republikanske grunnlovsforslag er blitt behandlet i Alltinget i år.

10. mai, samme dag som Tyskland falt inn i Holland og Belgia, ble Island besatt av engelskmennene. I juli 1941, kort tid etter det tyske angrepet på sovjetunionen, kom amerikanerne til Island og avløste etterhvert de engelske styrker. Forholdet mellom de allierte tropper og befolkningen er godt.

I begynnelsen av mai i år henvendte kong Christian seg til det islandske folk og bad dem vente med forfatningsreformen til de to land ikke lenger var okkupert. Henstillingen ble ikke etterkommet. De abnorme forholdene har påskyndet den konstitusjonelle forandringen. I 4 år har Island vært henvist til seg selv, og landet vil også stå fullstendig fritt når etterkrigstiden kommer. (Unionen ville sikkert blitt oppløst sel om krigen ikke var kommet).

En islandsk avis skriver i anledning kong Christians henvendelse: " Det er ikke tvil om at Danmark er okkupert, men hvarIsland angår er situasjonen en annen. Island ble okkupert for 4 år siden, men denne okkupasjon opphørte i og med den avtale som ble truffet med USA om vepnet beskyttelse. Den islandske regjering inngikk denne avtale uten påtrykk fra noen kant. Island har handlingsfrihet og har av fri vilje valgt å være blant de land som er vennskapelig innstilt til de forente nasjoner. Det betrakter seg som alliert med den heltemodige danske nasjon i dens kamp for friheten, og er stolt over det". Slike uttalelser gjør det klart at forholdet til Danmark fremdeles er vennskapelig, men som statsminister Thordarson sa for en tid siden: "denne lengselen etter selvstendighet ligger oss i blodet. Island vil ikke derfor bryte med Norden. Vold og makt, sa statsministeren, har for en tid slitt i stykker det nordiske samarbeidet, men kan ikke knekke den frihetens ånd som forener Norden."

I DANMARK ble forleden en sykkelfabrikk som lager flyror til tyskerne, sprengt i luften. Ca. 50 sabotører stormet fabrikken. Det kom til voldsom kamp med sabotasjevaktene, og to av disse ble drept og 1 såret. Derpå ble bombene plasert, og eksplosjonen kom straks etter. Fa-

brikken ble fullstendig ødelagt. I mellomtiden hadde det samlet seg en stor folkemengde som hyldet sabotørene. En lastebil nektet å starte da sabotørene skulle bort, og nazipolitiet var ventende. Da kom en av jernbanens busser kjørende. Sabotørene beordret passasjerene ut og rekvirerte vognen. Imidlertid kom politiet og det ble skyting. En av sabotørene ble drept, men de andre slapp bort.

ADVARSEL. Øverstkommanderandes oppfordring til alle fiskere som driver sitt arbeid i kystfarvannene utenfor Norge, Danmark. Nederland, Belgia og Frankrike om å stoppe fisket i tiden 8. til 15. juni er blitt endret. TIDSROMMET ER FORLENGET til 22. juni. De som ligger i havn bør bli der, og de som er ute på fiske må straks søke til lands. Dersom de ikke gjør det, vil de utsette seg for livsfare og vil dessuten være til hinder for de allierte operasjoner.

NYHETENE I HELGEN.

INVASJONSFRONTEN. Cherbourg-halvøya er avskåret, idet US-tropper fra 9. divisjon har erobret Carteret og Barneville. Fremgangen her skjedde ved to overraskende fremstøt og kilen er 6 km. bred. Den 77. tyske divisjon prøvde å slå seg i gjennom, men forgjeves. Det renses nå opp blant isolerte tyske avdelinger og stort bytte og mange fanger er tatt. Tyskerne synes å trekke seg mot Cherbourg.- De allierte står nå 9 km. fra St. Lo.

FINNLAND. Russerne har brutt i gjennom Mannerheimlinjen, den 3. og siste forsvarslinje, og står 28 km. fra Viborg. Den forbitrede finske motstand er slått ned ved artilleriild. -

I ITALIA har de allierte fortsatt fremgang, og der er nådd frem til Peruggio, 200 km. nord for Roma.

FRANSKE styrker fra Korsika er gått i land på Elba under dekning av britiske og amerikanske krigsskip. Den tyske motstand er brutt i sør og sørøst.

BOMBEKRIGEN. Natt til lørdag angrep svære styrker Lanchasterfly en fabrikk for fremstilling av syntetisk olje i Ruhr. Også Berlin er blitt angrepet i helgen. Søndag ble Rennes i Frankrike og andre mål omkring brohodet angrepet av amerikanske fly. Samme dag var 1.300 flygende festninger eskortert av like mange jagere over n.v. Tyskland, der flyplasser og oljeraffinerier ble angrepet. Hertil kommer de ustanselige flyangrepene omkring fronten i Normandie. - Natt til lørdag og søndag angrep tyske fly sør-England. Ubemannete fly deltok sammen med vanlige bombere. Der voldtes en del skade men skaden etter de nye projektilfly er forholdsvis liten. Tyskerne slår stort opp i sin propaganda om kjempebranner i sør-England, London evakueres, kongen flyktet, kaos på veiene. Men sannheten er at livet går sin vante gang.

Brittene har lenge visst om de tyske forberedelser omkring det nye rakettfly, og Pas de Calais, der flyene har sine startbaner, har systematisk vært bombet av allierte flystyrker. - Den nye flytypen har et vingespenn på 5 meter og ca. 7,5 - 8 meter lang kropp med en rakettanordning i halen. Hastigheten er ikke større enn andre flys, og bekjempes med jagerfly. Andre forsvarstiltak er forberedt siden oktober i fjor, og videre forholdsregler blir tatt. Forsøket gjenspeiler tyskernes mangel på olje, kulelagre og flyvere og vil vise seg å være et feilslag av en fortvilet fiende.

DEN FINSKE MINISTER i Washington har fått ordre om å forlate Statene sammen med 3 sekretærer. De har foretatt handlinger som er i strid med amerikanske interesser.